

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/243/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5317200947
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5317200947.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnej veci žalobcu: R. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, XXX XX Q., zastúpený Mgr. Tomášom Michnicom, advokátom, so sídlom F. H. XXX/XX, XXX XX W., proti žalovanej: P. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, XXX XX, Q., zastúpenej spoločnosťou JUDr. Bohuslav Majchrák, advokát, spol. s r.o., so sídlom 023 05 Nová Bystrica 850, so sídlom kancelárie Fraňa Kráľa 2080, 022 01 Čadca, IČO: 36 416 525, o vrátenie daru, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 12C/8/2017-97 zo dňa 13. februára 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 12C/8/2017-97 zo dňa 13. februára 2018
p o t v r d z u j e .

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu (výrok I.) doručенú na súd dňa 03.02.2017, ktorou sa žalobca ako darca domáhal od žalovanej ako obdarovanej vrátenia daru (nehnuteľností bližšie špecifikovaných v bode 1. odôvodnenia napadnutého rozsudku darovaných na základe darovacej zmluvy zo dňa 23.02.2011, ktorej vklad bol povolený Správou katastra v Čadci dňa 22.03.2011 pod sp.zn. V-859/2011). Zároveň rozhodol o trovách konania tak, že žalovanej voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorej sume po právoplatnosti rozsudku rozhodne samostatným uznesením súdny úradník (výrok II.).

2. V dôvodoch podanej žaloby žalobca poukázal na darovaciu zmluvu zo dňa 23.02.2011, ktorej súčasťou bolo zriadenie vecného bremena ku všetkým špecifikovaným nehnuteľnostiam (ktoré boli predmetom darovania) v podobe práva bývania (čo do predmetných rodinných domov) a v podobe užívania (čo do predmetných parciel) v prospech oprávnených z vecného bremena, a to žalobcu a jeho alebohej manželky Q.. Žalovaná ako povinná z vecného bremena sa zaviazala toto vecné bremeno trpieť v plnom rozsahu a zároveň žalobcovi a jeho manželke (t.č. alebohej) Q. poskytnúť prípadnú pomoc v chorobe a starobe. Tvrdil, že žalovaná sa dopustila voči žalobcovi hrubého porušenia dobrých mravov, ktoré konkretizoval tým, že od smrti manželky žalobcu (XX.XX.XXXX) sa postupne prestala o žalobcu úplne zaujímať, zdraviť ho, komunikovať s ním, úplne ho ignorovala (nejavila záujem o žalobcove citové potreby a potrebu jeho socializácie s tým, že k obdobnému správaniu nabádala a programovala aj svoje maloleté deti, t.j. vnukov žalobcu). V dôsledku tohto správania ho vytesňuje z rodinného života. Žalovaná tiež postupne prestala reflektovať na svoju povinnosť poskytovať žalobcovi pomoc v starobe a chorobe, napr. starostlivosť o zdravotný stav žalobcu, zabezpečovanie a prípravu jedla pre žalobcu, pomoc pri opravách a udržiavaní obydla, ktoré spoločne zdieľajú a za vrchol jej

správania považoval výzvu žalovanej, aby nestoloval s rodinou počas vianočných sviatkov roku 2016 v spoločnej kuchyni. Žalobcovi dávala arogantne hrubými urážkami najavo, že by bolo lepšie, keby z rodinného domu (spoločne zdieľaného) konečne vypadol, že by ho najradšej videla v truhle. Takéto správanie žalobca považoval za urážlivé, neúctivé a nedôstojné a s prihliadnutím na obdobie, za ktoré ku nemu dochádza, za hrubé porušovanie dobrých mravov. Predložil aj doklady o platení nákladov za užívanie domu.

3. Žalovaná nárok žalobcu (jej otca) neuznala z dôvodu, že jeho tvrdenia sa nezakladajú na pravde a sú ním vykonštruované. Naopak uviedla, že žalobca svojím správaním vyvoláva hádky, provokuje, čím dochádza k napätým situáciám v rodine.

4. Východiskovo okresný súd v dôvodoch napadnutého rozhodnutia konštatoval, že pre naplnenie skutkovej podstaty pre vrátenie daru (§ 630 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) je podstatné len také závadné konanie obdarovaného voči darcovi (alebo členom jeho rodiny), ktoré z hľadiska svojho rozsahu a intenzity nevzbudzuje žiadne pochybnosti o porušení všeobecných medzi ľuďmi uznávaných spôsobov správania sa. Dodal, že pojem dobré mravy, občiansky a ani iný právny predpis nedefinuje. Predpokladom citovaného zákonného ustanovenia je iba kvalifikované porušovanie morálnych pravidiel konkrétnym chovaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií a nielen podľa subjektívneho názoru darcu. Medzi stranami sporu bolo nesporné darovanie nehnuteľností žalobcom žalovanej pri súčasnom prevzatí povinností žalovanou poskytnúť pomoc žalobcovi v starobe a chorobe v podobe vecného bremena. Zhodnotením výpovedí strán sporu (žalobcu a žalovanej) ako i navrhnutých svedkov (I. P. - manželka žalovanej a E. K. - sestry manželky žalobcu) dospel k záveru, že vzťahy účastníkov najneskôr od septembra 2016 (po smrti manželky žalobcu) nepochybne presahovali úroveň tzv. bežných konfliktných situácií spolužitia v rodine i spolužitia dvoch rodín s rôznou generačnou príslušnosťou. V tejto súvislosti poukázal na vzájomne podávané oznámenia, ktoré následne boli riešené v priestupkovom konaní ako priestupky proti občianskemu spolunažívaniu, pričom ani jedno neskončilo preukázaním daného priestupku. Výpoveď žalovanej a svedkov vypovedajúcich v jej prospech boli zhodné v tom, že to bolo práve správanie samotného žalobcu, ktoré prispelo k zhoršeniu medziľudských vzťahov. Napadnutie žalobcu manželom žalovanej ani „vyhadzovanie“ z domu žalobcu preukázané neboli. Skutočnosti tvrdené žalobcom o nadmernom požívaní alkoholu u žalovanej a jej manžela rovnako v spore preukázané neboli. Žalobca odôvodnil podanie žaloby konaním žalovanej a jej manžela ako konanie v rozpore s dobrými mravmi, ktorého sa žalovaná mala a má dopúšťať tým, že mu neposkytuje pomoc (nezáujem o jeho zdravotný stav, vykazuje ho z kuchyne, musel si nájsť miesto v pivnici a podobne) a všetky úhrady spojené s hradením nákladov na domácnosť znášal sám. Tieto skutočnosti preukazoval dokladmi o úhrade nákladov za elektrinu, plyn, televíziu a dane z nehnuteľnosti. Tieto tvrdenia rozporovali žalovaná a jej manžel (svedok I. P.). Títo zhodne tvrdili, že peniaze dávali vždy a nechávali ich na kuchynskej linke ešte za života matky žalovanej (manželky žalobcu). Ich vyjadrenie podporovala i výpoveď svedkyne E. K.. Počas trvania súdneho sporu žalovaná na seba prepísala všetky platby a hradila tieto náklady sama. Žalobca uviedol, že jej na tieto náklady v priebehu súdneho konania prispieval rovnako (tvrdila to žalovaná už v čase prvej výpovede), t.j. nechával 50,00 Eur na kuchynskej linke, čím nepriamo podporil spôsob, akým žalovaná prispievala na náklady domácnosti. Súd prvej inštancie uzavrel, že je logické a pochopiteľné, že v rámci jedného domu si nevystavujú rodičia a deti navzájom potvrdenia o úhradách a platbách, ktoré realizujú.

5. Súd mal za to, že k zhoršeniu vzťahov medzi žalobcom a žalovanou mohol prispieť konflikt medzi žalobcom a žalovanou - žalovaná odmietla, aby v dome získanom darom zostal jej brat, podľa jej tvrdení problematický človek. Uvedené považovala za príčinu, ktorá viedla žalobcu k podaniu predmetnej žaloby. Na nekritický postoj žalobcu k jeho synovi poukázala aj svedkyňa K.. Pokiaľ žalobca tvrdil, že s ním žalovaná nekomunikuje, uvedené tvrdenie bolo vyvrátené výpoveďou svedkyne K.. Z jej výpovede vyplynulo, že pokiaľ žalovaná hovorila niečo žalobcovi, ten sa otočil a tváril sa, že nič nepočuje. Súd nemal preukázané, že by žalovaná žalobcu „vytesňovala z bývania“, že by mu bránila v užívaní domu, nestarala sa o neho. Naopak, žalovaný sa podľa súdu snaží tieto skutočnosti navodiť, a to minimálne tým, že demonštratívne si perie veci vonku, zamyká si izbu, vyvoláva nezhody pre „starú“ pračku a podobne, hoc v súdenom spore neboli zo strany žalobcu preukázané dôvody, ktoré by ho k takémuto konaniu nútili, resp. že by samotná žalovaná svojím správaním ho priviedla k jeho konaniu. Skutočnosti uvádzané žalobcom v tomto smere neboli preukázané a ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení žalobca nenavrhol.

6. Na tomto základe súd prvej inštancie dospel k záveru, že nemal preukázané také správanie žalovanej voči žalobcovi, pre ktoré by malo dôjsť k vráteniu daru, alebo dôvody, ktoré sú v hrubom nepomere s dobrými mravmi. Celá situácia podľa názoru súdu bola vyvolaná samotným správaním žalobcu a správanie sa žalovanej vo vzťahu k minimálnej komunikácii navzájom je v dôsledku konania otca iba následkom, nie hlavnou príčinou, a preto po nezistení zákonných podmienok pre vrátenie daru podľa citovaného ustanovenia § 630 OZ žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol.

7. Na rozhodovanie o trovách konania aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP.

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP, t. j. že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav veci a nesprávnou interpretáciou zákona č. 160/2015 Z. z. rozhodol v neprospech žalobcu. Domáhal sa zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nesprávne konštatoval, že občiansky a ani iný právny predpis nedefinujú pojem dobré mravy (bod 19. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Samotnú definíciu dobrých mravov ponúkajú rozhodnutia všeobecných súdov, ako aj rozhodnutie Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 55/2011 zo dňa 24.02.2011. Nedostatočne skúmal správanie žalovanej voči žalobcovi, a tým dôvodnosť podania žaloby zo strany žalobcu. Následne zhodnotil, že súd si svojvoľne vyložil interpretácie žalobcu, žalovanej a jednej svedkyne, z čoho vyvodil záver, že vlastne žalobca svojím konaním porušuje zásadu dobrých mravov. Poukázal, že žalobca v dobrej viere a s dobrým úmyslom daroval žalovanej spornú nehnuteľnosť v nádeji, že sa jeho dcéra (žalovaná) o neho do budúcnosti postará a prejaví patričnú mieru vďaky. Skutočným dôvodom, pre ktorý sa žalobca rozhodol podať žalobu, bolo sústavné psychické týranie zo strany žalovanej, nadávky, ponižovanie a urážky. Od posledného pojednávania (14.11.2017) došlo k ďalšiemu hrubému správaniu voči žalobcovi, preto bol žalobca nútený podať na žalovanú trestné oznámenie. Poukázal, že hrubým porušením dobrých mravov nemusí byť naplnená skutková podstata trestného činu alebo priestupku, musí ísť o porušenie dobrých mravov značnej intenzity alebo o ich sústavné porušovanie, napr. vo forme fyzického napádania, hrubých urážok, neposkytnutia potrebnej pomoci. Tiež poukázal na podmienky úspešného uplatnenia práva na vrátenie daru: 1. jednostranný právny úkon darcu na vrátenie daru a 2. kvalifikované a preukázané správanie sa obdarovaného voči darcovi. Namietal arbitrárnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie spočívajúcej jednak v nedostatočnom skúmaní okolností, pre ktoré bola podaná žaloba a jednak zo záverov súdu, ktorým predchádzalo hodnotenie dôkazov vykonaných bez akéhokoľvek racionálneho základu, a teda z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Napadnuté rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce je v zjavnom rozpore so základnými princípmi zakotvenými v zákone č. 160/2015 Z. z. - princípmi rovnosti strán a právnej istoty.

9. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu žiadala rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, zákonný, spravodlivý a riadne odôvodnený potvrdiť. Súčasne žiadala o priznanie nároku na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Žalobca v odvolaní len zopakoval argumenty ním uvádzané v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd vo svojom rozhodnutí precíznym a rozumným spôsobom vysporiadal. Odvolanie považovala za nedôvodné, nesúce sa iba v rovine všeobecných tvrdení o nesprávnosti rozhodnutia, všeobecných tvrdení o dobrých mravoch, o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia bez jedinej zmienky o konkrétnych dôvodoch, vadách súdu prvej inštancie v konaní, resp. v jeho rozhodnutí. Namietala, že žalobca nijakým spôsobom nevymedzil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, v čom konkrétne mal tento dôvod spočívať a tento nedoplnil ani v priebehu odvolacej lehoty. Je nepochopiteľné, že žalobca poukazuje na nesprávne zistený skutkový stav veci, hoci on zjavne neuniesol bremeno tvrdenia a bremeno dôkazu, keď počas celého sporu nepredložil jediný dôkaz preukazujúci jeho tvrdenia o hrubom porušení dobrých mravov obdarovanou. Tvrdenia žalobcu zostali iba v rovine ničím nepreukázaných skutočností, a teda ide iba o subjektívne vymyslené pocity žalobcu. Výlučne pre správanie žalobcu sa žalovaná (dcéra) k nemu správa odmerane. Po meritórnom rozhodnutí vo veci sa správanie žalobcu voči nej (žalovanej) ešte zhoršilo. V tomto smere poukázal na judikatúru súdu ohľadom dôkazného bremena žalobcu. Tvrdenie žalobcu, že súd nedostatočne zistil skutkový stav, je bez akejkoľvek relevancie, pretože súd vykonal všetky navrhnuté dôkazy stranami v spore. V zmysle princípu sporového konania zodpovednosť za skutkový stav veci nesú strany sporu. Žalobca nepreukázal v konaní ani jednu skutočnosť považovanú súdmi za hrubé porušovanie dobrých mravov. Tvrdenie žalobcu, že arbitrárnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie spočíva v nedostatočnom skúmaní okolností, pre ktoré bola žaloba vôbec podaná, popiera všetky princípy sporového konania. K nesprávnemu právnemu posúdeniu súdu v odvolaní neuviedol, že by súd použil

nesprávny právny predpis, resp. by nesprávne interpretoval zvolenú právnu normu. Odvolanie považoval za zmätočné vo vzťahu k definícii dobrých mravov. Poukázal na relevantnú judikatúru všeobecných súdov s dôrazom na správanie sa samotného darcu voči obdarovanému. Zdôraznil princíp vzájomnosti uplatňovanej v týchto (súdom posudzovaných) právnych vzťahoch medzi darcom a obdarovanou, t.j. že pri skúmaní určitého správania obdarovaného z hľadiska, či vykazuje znaky hrubého porušenia dobrých mravov, sa vezme na zreteľ tiež správanie darcu za účelom posúdenia, či on sám sa nespráva alebo nesprával voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny. V intenciách skutkových záverov, pre správanie samotného žalobcu možno daný prípad subsumovať pod uvedenú rozhodovaciu prax.

10. Vyjadrenie žalovanej k odvolaniu bolo zaslané žalobcovi, ktorý naň nereagoval, vo veci nepodal odvolaciu repliku.

11. Odvolací súd s inými podaniami strán sporu v priebehu odvolacieho konania nedisponoval.

12. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania (postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario) rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

13. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). Takýto postup je v súlade s judikatúrou Ústavného súdu SR, v zmysle ktorej odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvoinštančné a odvolacieho konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (pozri napr. III.ÚS 78/05, II.ÚS 264/08, IV.ÚS 372/08, IV.ÚS 350/09).

14. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky žalobcu uvedené v jeho opravnom prostriedku a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

15. S ohľadom na obsah podaného odvolania je zrejmé, že odvolateľ sa nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie tak, ako boli prezentované v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

16. Odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/04) ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I.ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhovaných dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II.ÚS 3/97, II.ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (§ 185 ods. 1 CSP) a nie strán sporu. Odvolacie námietky žalobcu k spôsobu vyhodnotenia dokazovania okresným súdom z uvedených dôvodov krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, z akých dôvodov žalobe žalobcu nevyhovelo a ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých ostatných vykonaných dôkazov.

17. V zmysle ust. § 630 Občianskeho zákonníka sa darca môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

18. V tomto ustanovení zákona je upravený osobitný spôsob zániku darovacieho vzťahu, ku ktorému dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, ktorý hrubo porušil dobré mravy svojím správaním k darcovi alebo členom jeho rodiny. Za členov rodiny darcu treba považovať predovšetkým jeho manžela, rodičov a deti a spravidla tiež ostatných príbuzných v priamom

rade, ako aj súrodencov, výnimočne aj ďalšie osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere, pokiaľ by darca ich ujmu dôvodne počítaval ako vlastnú ujmu (R 88/1998).

19. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru vzniká darcovi okamihom správania obdarovaného, ktoré naplňuje znaky uvedené v § 630 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ darca toto právo realizuje, zaniká darovací vzťah momentom, keď prejav vôle darcu (výzva na vrátenie daru) došiel obdarovanému.

20. Ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka teda umožňuje vyvodiť zodpovednosť za porušenie morálnych pravidiel správania - súhrnu určitých historicky nemenných a všeobecne v spoločnosti akceptovaných noriem etiky, morálky a mravnosti. Vrátenie daru možno považovať za sankciu, ktorou darca postihuje obdarovaného za jeho správanie hrubo porušujúce tieto morálne pravidlá. Uvedené ustanovenie, ktoré za relevantné označuje len správanie obdarovaného, nemožno rozširujúcim spôsobom vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania iných osôb ako obdarovaného, hoci i jemu blízkych (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 63/2004).

21. Právo darcu na vrátenie daru nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi. Toto právo nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov obdarovaným (R 31/1999). Predpokladom vrátenia daru je len také negatívne správanie sa obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky významné okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. O také správanie ide spravidla v prípade porušenia dobrých mravov spôsobom vyznačujúcim sa značnou intenzitou alebo sústavnosťou (opakovanosťou), pričom jeho vonkajším prejavom môžu byť fyzické násilie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci, hrubý nezáujem a pod. V súlade s § 630 Občianskeho zákonníka možno za právne relevantné považovať len také správanie sa obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo, pritom nie je rozhodujúci subjektívny pocit a úsudok darcu (R 61/1997). Pri posudzovaní správania obdarovaného treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie samotného darcu v tom zmysle, či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu (princíp vzájomnosti). Uplatnenie princípu vzájomnosti znamená, že pri skúmaní určitého správania obdarovaného z hľadiska, či vykazuje znaky hrubého porušenia dobrých mravov, sa vezme na zreteľ tiež správanie darcu za účelom posúdenia, či on sám sa nespráva alebo nesprával voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade sa darca nemôže úspešne domáhať vrátenia daru, lebo následnú (darcom vyvolanú) reakciu obdarovaného (i keby bola nevhodná) by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Výnimkou by však bolo také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 108/2007).

22. Je potrebné zdôrazniť, že nepochybne po uzavretí darovacej zmluvy má obdarovaný všetky práva ako každý iný vlastník. Napriek všetkému však v danom prípade právny vzťah medzi darcom a obdarovaným existuje. Jednak je daný dikciou zákona a spravidla býva obsiahnutý v darovacej zmluve klauzulou, kedy obdarovaný berie na vedomie, že darca sa môže domáhať vrátenia daru, pokiaľ by sa obdarovaný voči nemu či členom jeho rodiny dopustil konania, ktoré by bolo hrubým porušením dobrých mravov. Právny vzťah medzi darcom a obdarovaným je teda daný tým, že obdarovaný sa nemôže voči darcovi chovať „nemravne“ a berie na vedomie, že pokiaľ by tak učinil, stačí jednostranný úkon darcu a vlastníctvo darcu k darovanej veci sa obnoví s účinkami ex nunc.

23. Na základe ustálenej súdnej praxe k dotknutej problematike (vrátenia daru), na ktorú odvolací súd vyššie poukázal a skutkového stavu veci zisteného súdom prvej inštancie v aktuálne prejednávanej veci, odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní nebolo zistené a preukázané také správanie žalovanej (obdarovanej) k žalobcovi (darcovi), ktoré by bolo možné kvalifikovať ako hrubo odporujúce dobrým mravom, prípadne by bolo v zrejmom nepomere k negatívne správaniu samotného darcu voči obdarovanej.

24. Správnym je tiež záver okresného súdu, že žalobca na preukázanie svojich tvrdení v spore neprodukoval dôkazy, ktorými by potvrdil svoje tvrdenia - negatívne správanie obdarovanej voči darcovi podľa neho vykazujúce znaky hrubého porušenia dobrých mravov. Nemožno súhlasiť s názorom žalobcu, že súd prvej inštancie sa nedostatočne zaoberal dôvodmi podanej žaloby, resp. nedostatočne skúmal správanie žalovanej voči žalobcovi. Primárne bolo povinnosťou žalobcu označiť a predložiť

také dôkazy, ktoré by súd presvedčili o dôvodnosti podanej žaloby. Pokiaľ si žalobca nespĺnil základnú procesnú povinnosť v sporovom konaní, nemohol očakávať, že bude mať úspech v spore. Neunesenie dôkazného bremena žalobcom v spore je bezprostredne spojená s jeho procesným neúspechom, t.j. zamietnutím žaloby v celom rozsahu.

25. Navrhovanie dôkazov v civilnom sporovom konaní má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 132 ods. 1, § 150 ods. 1 CSP). Povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť môže strana plniť od začiatku konania, v žalobe, vo vyjadrení k nej, mimo týchto procesných úkonov, v rámci prípravy pojednávania, pri odročovaní pojednávania. Povinnosť označiť dôkazy sa vzťahuje na všetky tvrdenia, ktoré sa uviedli v žalobe a vo vyjadrení žalovaného. Poslednou procesnou možnosťou splnenia dôkaznej povinnosti je okamih vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania (§ 154 CSP). Cieľom povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane konania, bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou v opačnom procesnom postavení než je ten, kto nespĺnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť.

26. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi strany v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma ich práva a povinnosti. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu.

27. Pokiaľ žalobca v odvolaní poukázal na ďalšie hrubé správanie žalovanej voči žalobcovi (po poslednom pojednávaní dňa 14.11.2017), ktoré viedlo žalobcu k podaniu trestného oznámenia na žalovanú, vo vzťahu k súdnej veci ide o právne bezvýznamnú skutočnosť. Z hľadiska posúdenia kvalifikovaného negatívneho správania obdarovanej voči darcovi je smerodajné správanie obdarovanej, ktoré darca určitým a nezameniteľným spôsobom vymedzil v jednostrannom právnom úkone, ktorým žiadal vrátenie daru (výzva na vrátenie daru), tento adresoval obdarovanej a dostal sa do jej dispozičnej sféry. V danom prípade tento účel (výzvy na vrátenie daru) splnila žaloba doručená žalovanej súdom. Každé iné správanie obdarovanej, hoc negatívne pred alebo po doručení prejavu vôle darcu obdarovanej vrátiť dar, je bez právnej relevancie. Inak povedané súd na takéto správanie nemôže neprihliadať.

28. Okresný súd vykonal dokazovanie v prejednávanej veci náležitým spôsobom a v potrebnom rozsahu, spôsobom plne zodpovedajúcim kontradiktórnosti sporového konania umožnil stranám sporu realizáciu ich procesných práv a nadväzne zákonným spôsobom vyhodnotil tak procesnú aktivitu strán, ako aj meritum veci. Odvolacie dôvody žalobcu vyhodnotil preto krajský súd ako neopodstatnené, pričom zároveň nezistil v postupe okresného súdu ani nedostatky, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti. Súd prvej inštancie po vykonaní a vyhodnotení dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle ust. § 220 až § 222 CSP aj správne odôvodnil. V dôsledku toho krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku I. ako vecne správny potvrdil.

29. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj odvolaním výslovne nenapadnutý, ale od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania (veta druhá výroku), ktorý plne zodpovedá procesnému úspechu strán v konaní a zákonným ustanoveniam v ňom uvedeným.

30. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanej ako úspešnej procesnej strane nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % proti žalobcovi, ktorý vo veci úspech nemal. O výške náhrady trov (aj odvolacieho) konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

31. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).